

erzurum'da tarım

ERZURUM İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ YAYIN ORGANI YIL: 3 SAYI: 19 EKİM 2016

Tarımsal Destekler

Hayvancılığa Değer Kattı...

Günümüzde olduğu gibi gelecekte de yeterli ve güvenli gıdaya erişim, sürdürülebilir tarımsal faaliyetle mümkündür. Tarımsal faaliyet ise tarım alanlarının bulunduğu kırsalda yürütülmektedir. Dolayısıyla, tarımda ve kırsalda, özellikle gençler başta olmak üzere nüfus tutmanın tek yolu kırsal kalkındır.

Devletimiz, sürecin farkında olarak, kalkınma ve stratejik eylem planlarında, kırsal kalkınma öncelikli politikalar belirlemektedir. Bu politikalar ışığında Bakanlığımızca, "Kırsal Kalkınma Destekleri" başlığı altında veya

buna benzer projelerle, kırsalda tarımsal alt yapıya çok önemli kamu kaynakları aktarmaktadır.

Erzurum ili başta olmak üzere, bölgemizdeki tarımsal faaliyet; gıda üretimi, istihdam, genel geçim kaynağı, sanayiye hammadde temini gibi temel gerekçelerle, toplumun önde gelen uğraşdır. Tarımsal faaliyet içerisinde ise hiç şüphesiz hayvancılık, lokomotif sektördür.

Devletimizce uygulanan bu destek politikaları ile hayvancılıkta: hayvan refahı, verimlilik, maliyetlerde azalma, kârlılık, hayvan hastalıklarıyla mücadele, kayıt altına alma, güvenilir gıda

üretimi, depolama, ambalajlama, mekanizasyon vb. gibi birçok temel değerler zincirinde büyük değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. İş dünyasının farklı bir stratejisi olan "çok çalışma akıllı çalış" prensibinin bir nebze hayvancılığa yansması gibi görülen yeni hayvancılık yatırım desteklemeleri ilimiz için olumlu bir şekilde sürdürülmektedir.

Bu sayımızda, hayvancılık desteklemelerinden "yeni barınak yapımı", "damızlık boğa temini" ve 2016 yılında temel hayvancılık desteği olarak belirlenen "buzacağı desteklemeleri" başlıklarını inceledik. >> 2-3'de

ÇORUH HAVZASINDAKİ İLÇELERİMİZDE EKONOMİK ÇEŞİTLİLİK GELİŞİYOR

Doğu Anadolu içerisinde gerek florasına gerek iklimine kattığı renkle sosyal yapısında da farklılık oluşturan Çoruh nehrinin havzasındaki seçilmiş mikro havzalarda uygulanan Çoruh Nehri Rehabilitasyon Projesi havza içerisindeki insanlara ve doğaya renk katmaktadır. Müdürlüğümüz çalışmaları kapsamında 2 yılda yaklaşık 3 milyon TL. lik destekleme sağlanmıştır. Verilen desteklerin doğrudan üretime yansması görülmeye başlanmıştır. >> 8'de

YENİ BİR YAKLAŞIM YENİ BİR KAPI "LEADER"

LEADER, birçoğumuzun sadece kısaltma olarak gördüğü bir kelimedir. Ancak bu 6 harfli kelime 1991 yılından beri ilk olarak Fransızlar tarafından ortaya atılmasıyla başlayan ve hala sürdürülebilirliğiyle gündemde olan bir yöntemdir. 1991'den beri AB'de uygulanarak ciddi bir deneyim birikimiyle halen devam etmesi uygulamanın yerindeliğine işarettir. Geçmiş de olsa, ülkemizde uygulanmasına başlanması kırsal kalkınma sürecine katkı sağlayacaktır.

LEADER, kırsal ekonominin kalkındırılması için faaliyetler arasındaki bağlantılar, anlamına geliyor. Daha da açacak olursak 7 temel ilkesiyle, kırsal kalkınmanın yerelde yaşayan kırsal topluluklar aracılığıyla gerçekleştirilmesi ve kırsal aktörlerin harekete geçirilmesidir.

Kısaca kırsal kalkınma hamlesi olarak değerlendirebileceğimiz bu uygulamanın başlangıcında, Erzurum ilinin de içinde olduğu 10 ilimizde pilot uygulama başlatıldı. >> 5'te

DEVLETİMİZ ÜRETİCİYİ KADERİNE BIRAKMIYOR... GÜVENİLİR GIDA İÇİN KAYNAĞINDA DENETİM 4

TARIM ARAZİLERİNİN BÖLÜNMESİNE SON TARIM ARAZİLERİNİN MÜLKİYET DEVRİ 6-7

BÖLGENİN LEZZETLERİ "PEYNİR HELVASI, KUŞBURNU MARMELATI" 9

ARTIK TARIMSAL İŞLETMELER DAHA ÖZEL... 10

Tarımsal Destekler Hayvancılığa Değer Kattı...

Modern hayvan barınakları çiftçinin yüzünü güldürüyor...

Tüm dünya toplumlarında olduğu gibi ülkemiz insanının da gıdaya ulaşması kadar güvenilir gıdaya ulaşabilmesi, yine üretimden çok sürdürülebilir yöntemler ile verimliliği esas alan üretimde bulunulması daha ön plana çıkmaktadır. Bu bakımdan Bakanlığımızın destekleme politikaları içerisinde yer alan hayvancılık işletmelerinin desteklenmesi projeleri bünyesinde işletme yapılarının modernizasyonu da son yıllarda ön plana çıkmıştır.

Erzurum denilince, gerek ekonomik hayatta gerekse beşeri hayatta tarım göz ardı edilemeyecek kadar toplum yaşantısının her alanı ile bütünleşmiştir. Bu tarımsal faaliyet içerisinde ise hayvancılık lokomotif sektördür. Ancak geleneksel hayvancılık alt yapısının modern işletmeciliğe henüz dönüş yolunda olması; çok daha büyük destek ve rehberliğe ihtiyacı zorunlu kılmaktadır.

Bilindiği üzere modern hayvancılık; yeterli bilgiye sahip yetiştirici, modern hayvan barınakları, genetik verim gücü yüksek hayvan ırkları, kaliteli besleme şartları, suni tohumlama, periyodik aşı programları, hayvancılıkta mekanizasyon, hastalıklarla etkin mücadele, pazarlama organizasyonu ve kooperatifleşme gibi temel unsurları içermektedir. Özellikle modern barınakta sürü yönetimi daha kolay, işçilik maliyetleri daha az, hayvan refahı iyi sağlandığından dolayısıyla verimlilikte artmaktadır.

Bakanlığımızca 2010 yılında başlatılan Doğu Anadolu Projesi (DAP) kapsamındaki illerde Etçi ve Kombine İrklarla Kurulacak Damızlık Sığır İşletmesi yatırımlarının desteklenmesi kapsamında **Erzurum ilinde toplam 1336 başlık 11 modern damızlık**

sığır yetiştiriciliği işletmesi kurulmuştur. Bu proje kapsamında 2 işletmenin kuruluş işlemleri de devam etmektedir. Yapılan çalışmalar sonucunda 22,5 milyon TL yatırım tutarına sahip projeler için 5,2 milyon TL hibe verilmiştir.

İkinci olarak, Bakanlığımızın 2014 yılında başlattığı DAP, GAP, KOP, DOKAP illerinde uygulanmak üzere 10-49 baş kapasiteli küçük ölçekli modern barınak yapımı desteklemesi uygulanmıştır. Bu kapsamda, **Erzurum ilinde 2014 yılında 5 proje, 2015 yılında 149 proje başvurusu alınmış, toplamda 115 proje kabul edilmiş, 2016 yılında ise 518 müracaat alındı. Bakanlığın belirlediği kriterlere göre 200 asıl 200 yedek olmak üzere projeler kabul edilmiş olup, yapılan tebligatlar neticesinde iş ve işlemler başlatılmıştır. 2015 yılında 58 adet proje uygulamaya konulmuş, 17 adet ahır ve 2 adet ağıl inşaatı tamamlanarak toplamda %50 hibe olarak 2 milyon TL ödemesi yapılmıştır. Bu projelerin yaklaşık yatırım tutarı 4,5 milyon TL'dir.**

Üçüncü olarak, **Bakanlığımız Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) IPARD programı kapsamında, büyükbaş da 1007 baş, küçükbaşta 1000 baş olmak üzere 21 adet modern işletme kuruluşu desteklenerek faaliyete geçirilmiştir. Bu projelere toplam 12 milyon TL destek sağlanmıştır.**

Kültür ırkı damızlık boğalarla verimlilik artıyor...

Bilindiği gibi yerli ırk hayvanlarımız, hastalıklara daha dayanıklı, bölgenin iklim, bakım ve beslenme şartlarına daha iyi adapte olmuşlardır. Ancak et, süt ve yavru veriminde kültür ırkı hayvanlara göre daha düşük verimlidirler. Bu durum, hayvancılıkta birim maliyetleri yükselt-

mekte ve karlılığı azaltmaktadır.

Bu hayvanlarımızın sahip olduğu avantajlı özelliklerini koruyarak verimlerini de yükseltmek amacıyla hayvan ıslahı projeleri uygulanmaktadır. Hayvan ıslahı için tercih edilen en iyi yöntem suni tohumlamadır. Nitekim uzun yıllar suni tohumlama uygulamaları ve Bakanlığa ait damızlık boğa kullanımıyla hayvan ırklarında melez ağırlıklı olmak üzere ciddi bir dönüşüm yaşandı. Müdürlüğümüz çalışma alanı içerisindeki hayvancılık yatırımlarına ilişkin olarak son birkaç

düzeyi nispeten düşük kalmaktadır.

Bu soruna çözüm olarak, Bakanlığımızca hastalıktan arı ve iyi vasıflı kültür ırkı damızlık erkek materyal desteklemesi başlamıştır. İlimizde %80 hibeli olarak damızlık boğa ve koç dağıtımı kapsamında 2483 başvuru alınmış olup, bunlardan büyükbaşta 2199, küçükbaşta 40 işletmenin talebi uygun bulunmuştur. Bu proje kapsamında, bugüne kadar çiftçilerimiz için 913 boğa ve 231 koç temin edilmiştir.

Tüm bu süreçler sonrasında mevcut durum itibarı ile gerek dağıtılan da-

yıllık desteklemeler incelendiğinde Erzurum özelinde hayvancılıkta değişim ve dönüşümün habercisi olduğu görülmektedir. Sayısal olarak durum incelendiğinde 2002 yılında büyükbaşta %38 olan kültür ve kültür melezi hayvan oranı günümüzde %91'in üzerine çıkmıştır.

Sağlıklı bir ıslah metodu olan suni tohumlamada; zaman zaman ulaşım problemleri, mera hayvancılığının bu yönlü dezavantajı gibi nedenlerle her yer de uygulanamadığı ve çeşitli diğer gerekçelerle başarı

mızlık materyal gerekse kurulan modern hayvancılık işletmeleri ile işletme büyüklükleri artırılmış, gerek süt gerekse karkas verimi dışında buzağı kayıplarındaki azalışın ülke ekonomisine olan katkısı verilen hibe miktarını neredeyse aynı yılda amorti etmiştir.

HAYVANCILIKTA TEMEL DESTEK: BUZAĞI DESTEKLEMELERİ

Bakanlığımızca, ülkemiz hayvancılığının geliştirilmesi, sağlıklı üretimin artırılması ve sürdürülebilirliğin sağlanması, hayvan gen kaynaklarımızın korunması ve geliştirilmesi, kayıt sistemlerinin güncel tutulması, hayvan hastalıklarıyla mücadele ve hayvancılık politikalarının etkinliğinin artırılması için hayvancılık işletmelerine destekleme ödemeleri yapmaktadır.

Hayvancılık desteklemeleri: *Buzağı-Malak Desteklemesi, Anaç Koyun Keçi Desteklemesi, Tiftik Keçisi ve Tiftik Üretimi Desteği, Çiğ Süt Desteği, Arılı Kovan Desteği, İpekböceği Yetiştiriciliği Desteği, Besilik Erkek Sığır Desteği, Çoban İstihdam Desteği, Hayvan Hastalıkları Tazminat Desteği, Yavru Atık Desteği, Hastalıktan Ari İşletme Desteği, Programlı Aşı-Küpe Uygulamaları Desteği, Hayvan Genetik Kaynaklarının Yerinde Korunması ve Geliştirilmesi Desteği* gibi başlıklarda yapılmaktadır.

Genel anlamda sosyokültürel ve sosyoekonomik alanda yaşanan hızlı değişim ve dönüşümün özellikle kırsal üretim aleyhine seyretmesi en yoğun şekilde hayvancılık sektörünü etkilemiştir. Bu olumsuz süreç elbette ki önemli bir yetiştiricilik merkezi olan bölgemizde de yaşanmıştır. Buna paralel olarak, özellikle ilimizin de içinde bulunduğu kuzeydoğu illerimizdeki barınak ve yetiştirme kültürü kaynaklı buzağı ölümleri, üretim sürecini daha da olumsuz etkilemiştir.

Bilindiği üzere ülkemizde, son yıllarda arz talep dengesizliği nedeniyle besi materyali sıkıntısı yaşanmıştır. Bir yandan da Erzurum ili başta olmak üzere Ardahan, Kars, Ağrı gibi kuzeydoğu illerimizde sahip olunan besi materyali yetiştirilmesi potansiyelimiz yeterince değerlendirilememektedir. Sadece Erzurum ilinde yıllık 200-220 bin buzağı üretilmektedir. Bu 4 ilimizde yıllık 200-250 bin erkek besi materyali elde edilerek ve bunların her yıl düzenli oranlarda melezlenerek verimlerinin yükseltilmesi ile kırmızı et üretim sorunu büyük oranda ortadan kaldırılmış olacaktır.

Hayvancılık sektörü, Bakanlığımızca üretilen yeni politikalar ve her geçen gün artırılan desteklerle hızla geliştirilmektedir. Bu çerçevede, 2008-2015 yılları arasında uygulanan anaç sığır-manda desteği kaldırılarak 2016 yılında uygulanmak üzere, daha kapsayıcı olan buzağı-malak desteği uygulamasına başlandı.

Bilindiği gibi, **besi materyali üretiminin ana ögesi buzağı üretimidir. Bu gerekçe ile uygulamaya konulan buzağı desteklemesi; birçok açıdan temel bir destekleme hedefi taşımaktadır.**

Bu tespitlerin ışığında, 2016 yılında uygulanmaya başlanan buzağı desteği ile özellikle bölgemizde sahip olduğumuz yetiştiricilik potansiyeli yeniden ivme kazanacaktır. Zorunlu bir kısım aşılardan uygulanması ve 4 ay işletmede yaşama şartı; işletmelerde buzağı ölümlerinin azaltılmasına yönelik ciddi bir gayret ve teşvik sağlayacaktır. Yine buzağı ve anne verimlerinin kayıt altına alınması ile birlikte daha fazla sayıda, daha sağlıklı ve daha verimli buzağı üretimi sağlanacaktır. Buzağı üretimi demek; besi materyali ve damızlık düve üretimi demektir. Neticesi ise ülkemizin ihtiyacı olan et ve süt üretimidir.

350 TL destek için uygulanan şartlar ve kurallar

- Buzağı 2016 yılı doğumlu, Türkvet ve E-İslahta güncel kayıtlı olmalıdır.
- Doğduğu işletmede en az 4 ay yaşmalıdır.
- Bruselloz, Şap ve LSD aşılı yapılmış ve Türkvete kaydedilmiş olmalıdır.
- İkiz, üçüz buzağının her biri ayrı ayrı destek alabilir.
- Başvuru bizzat İlçe Müdürlüğüne veya kayıtlı olunan örgüt aracılığı ile yapılabilir.
- 3 dönem halinde alınacak son başvuru tarihleri; 15.07.2016, 31.12.2016 ve 01.06.2017.
- Bir defa başvuru yapmak yeterlidir.

500 TL destek için uygulanan ilave şartlar (Soy kütüğü farkı)

- Yerli ırk ve yerli ırk melezleri herhangi bir ırk ile suni tohumlanmalı, diğer kültür ırkı ve melezleri ise, kendi ırkları ile suni tohumlanmalıdır.
- İşletme sahibi, 01.10.2016 tarihinden önce soy kütüğüne üye olmalı ve 31.12.2016 tarihinde e-İslahtan veri tabanında soy kütüğünde kayıtlı olmalıdır.
- İşletme, 2016 yılındaki üyelik süresinin üçte ikisi kadar süt ölçümü yapmış ve e-İslahtan kaydettirmiş olmalıdır.
- Damızlık Birliği aracılığı ile başvuru yapılır.

550 TL destek için uygulanan ilave şartlar (döl kontrolü)

- Döl kontrolü kapsamında testlerini tamamlamış boğalardan doğan buzağılar için mevcut desteğine ilave olarak, 50 TL destekleme ödemesi yapılmaktadır.

DEVLETİMİZ ÜRETİCİYİ KADERİNE BIRAKMIYOR...

Tarımsal Kredi Borçları erteleniyor...

Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan düzenleme gereği, 2016 yılında çeşitli afetlerden zarar gören üreticilerimizin müracaatları halinde, tarımsal kredi borçları ertelenebilecektir.

9 Eylül 2016 tarihli 2016/9147 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01.01.2016 tarihinden 31.12.2016 tarihine kadar meydana gelen yangın, aşırı sıcaklar, sel-su baskını, çığ, heyelan, taban suyu yükselmesi, sel-su baskını, fırtına, aşırı yağış, aşırı kar yağışı, kar fırtınası, dolu, kırağı, don, kuraklık, yıldırım düşmesi ve hortum afetlerine maruz kalan ve bu afetler sebebiyle ekilişleri, ürünleri, hayvan varlıkları, tesisleri veya seraları en az %30 oranında zarar gören ve bu durumları İl veya İlçe Hasar Tespit Komisyonlarınca belirlenen, Çiftçi Kayıt Sistemine ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı diğer kayıt sistemlerine kayıtlı gerçek veya tüzel kişi üreticilerin, 24.04.1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında olup, Bakanlığın görev alanı içerisinde yer alan

tarımsal amaçlı kooperatiflerin ve Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünün (diğer kamu ve kuruluşları hariç) T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan düşük faizli kredi kullanılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararları kapsamındaki kredi borçlarının %3 faizle ertelenmesi yapılacaktır.

Konu ile ilgili olarak açıklamada bulunan İl

Müdürü Osman AKAR, ülkemizin gerek ekonomisi gerekse geleceğine dair sosyal yapısı içerisindeki en temel taşı oluşturan tarım ve hayvancılığın, gerek politika açısından gerekse risk ve tabii afetlere karşı kaderine bırakılamayacak kadar önemli bir sektör olduğunu vurgulayarak, bu kapsamdaki tabii afetlere maruz kalan tarımsal işletmelerin kredi borçlarının ertelenmesi için düzenlemeler yapıldığını belirtti.

İl Müdürü AKAR, "Bakanlığımızca yapılacak işlemlere ilişkin konu hakkındaki genelgesi yayımlanmıştır. Bu düzenleme ile tabii afetlere maruz kalan üreticilerimizin borç ertelemeye ne şekilde müracaat edecekleri; ilçe müdürlüklerimize, ilgili birimlere, üretici örgütlerine, ziraat odalarına bir yazı ile bildirilmiştir. Bu kapsamda 2016 yılında tabii afetlere maruz kalan ve tarımsal kredi borcu olan üreticilerimizin mağdur olmaması için zamanında İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerimize ve kredi aldıkları kuruluşlara mutlaka müracaat etmeleri gerekmektedir" dedi.

KOOPERATİF BORÇLARI YENİDEN YAPILANDIRILIYOR

Tarımsal Kalkınma Kooperatif ve Ortaklarının Muaccel Borçlarını Yeniden Yapılandırılıyor.

İlimizde, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yatırım programından proje uygulayarak faaliyet gösteren Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinden, borcu muaccel olan kooperatif ortaklarının borçları Bakanlığımızın 2016/1 sayılı Genelgesi hükümlerine göre yeniden yapılandırılarak 5 yıl süre ile taksitlendirilecektir.

Muaccel olan kredi borçlarının yeniden yapılandırılmasından faydalanmak için borcu bulunan kooperatif ortaklarının, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü-

müze 31/10/2016 tarihine kadar şahsen veya kooperatif tüzel kişiliği başkanlıklarına verecekleri dilekçe ile müracaat ederek taksitlendirme sözleşmesini imzalamaları gerekmektedir.

Konu ile ilgili olarak açıklamada bulunan İl Müdürü Osman AKAR "Nerede birlik, orada dirlik" vecizesiyle en kısa şekilde tarif edebileceğimiz kooperatifçilik, hiç şüphesiz tarımsal üretimde organize olmanın temel taşıdır. Tarımsal kalkınma kooperatiflerimiz kırsal kalkınmanın da ana unsurunu oluşturmaktadır.

Bu gerçeğin farkında olan Devletimizce bu alanda da çok önemli destekler sağlan-

mıştır. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yatırım programları ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi kapsamında Erzurum ilinde 2002-2012 yılları arasında toplamda 73 proje ile 3.847 aileye 10.158 büyükbaş - 13.000 küçükbaş hayvan dağıtılarak 65 milyon TL'nin üzerinde bütçe ile kooperatiflerimizce hayvancılık projeleri uygulanmıştır.

Geçen süreçte, Bakanlığımız yatırım programından proje uygulayan bazı hak sahiplerinin muaccel hale gelen borçlarının yapılandırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır ve bu kapsamda Hükümetimizce yasal düzenleme yapılmıştır. Bakanlığımızca da uy-

gulamaya yönelik düzenleme yapılmış olup, borç yapılandırılması talep eden uygulayıcıların en kısa süre içerisinde İl Müdürlüğümüze başvuru yapmaları gerekir" dedi.

GÜVENİLİR GIDA İÇİN KAYNAĞINDA DENETİM

Bakanlığımız stratejik misyonunun ilkinin oluşturan, "Ülkemizin ve dünya pazarlarının ihtiyacı olan güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişebilirliği gerçeğe ulaştırma" ilke ve hedefinden hareketle, güvenilir gıda üretimi sağlamak; önceliğimizdir.

Erzurum il müdürlüğü olarak üretimi artırarak nihai tüketiciye güvenilir gıda ulaşımını sağlama adına, denetim ve kontrol hizmetleri aralıksız sürdürülmektedir.

Kalıntı izleme

Gıda kontrolleri kapsamında 2015 yılında 5.516 adet işyerinde 9.691 adet denetim yapılmış olup, 2016 yılı ilk 9 ayında bu sayı 6.993 denetim olarak gerçekleştirilmiştir. Üretim ve satış yerleri denetimi dışında gıda güvenliği açısından çiftlik ve işletmeler ile birinci üretim yerlerinde de kalıntı izlemeyi sağla-

maya büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla, ilimiz genelinde birincil üretim noktalarında numuneler alı-

narak kontrolleri yapılmaktadır. Süreci devam eden çalışmalar kapsamında, 2016 yılında başta süt, su ürünleri (balık), bal, kırmızı ette olmak üzere çeşitli hayvansal ürünlerden 100'e yakın numune alınarak akredite ve referans laboratuvarlarımızda analizi yaptırılması sağlanarak gıdanın güvenliği izlenecektir.

Organik ve iyi tarım uygulamaları denetimleri

Bunun dışında, Erzurum ili genelinde organik üretim yapan 3.500 adet bitkisel üretim ve 14 adet hayvansal üretim işletmesi, yine her geçen yıl sayısı artan örtü altı, su ürünleri, süt ve besi sığırcılığı konularında iyi tarım uygulamaları kapsamında üretim yapan 18 adet işletmemizin de kontrol ve denetimi yapılarak sofraya ulaşan her gıdanın güvenliğinin sorumluluğu ve bilinci ile hizmet verilmektedir.

erzurum'da tarım

ERZURUM İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ YATIRIM GÖRÜŞME YERİ / 31.10.2016

Yayıncı
Erzurum Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Adına
Osman AKAR / İl Müdürü

Genel Yayın Koordinatörü
Özcan YILDIRIM / İl Müd. Yrd.

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Hüseyin DALDAL / KTV Şb. Müd.

Hukuk Danışmanı
Özlem Tuba BALKAN / Avukat

Yayın Kurulu
Engin SANCİ / İl Müd. Yrd.
Ferhat HAN / İl Müd. Yrd.
İsmail H. OZAN / Şube Müdürü
Fethi AKMAN / Şube Müdürü
Cengiz CEYLAN / Şube Müdürü
Metin HANOĞLU / Şube Müdürü
Nihat YAZAR / Şube Müdürü
Ali SAĞ / Şube Müdürü
Taner KARŞI / Şube Müdürü

Yayın Türü
Aylık yerel süreli yayın

Yazı ve Fotoğrafçılar
Özcan YILDIRIM
Fahri ATICI
Mümin Gökhan ŞENOCAK

İletişim Adresi
Muratpaşa Mahallesi Ömer Nasuhi Bilmen Cad. No: 11
Yakutiye / ERZURUM
e-posta : erzurum@tarim.gov.tr
Web : http://erzurum.tarim.gov.tr
Tlf : 0442 235 22 71 (4 Hat)
Faks : 0442 235 10 54

Mizanpaj Tasarım - Baskı
TANER Form Ofset Matbaacılık
Tel: 0442 213 77 77
Cumhuriyet Cad. Memişağa
Sok. No. 5/A ERZURUM
Basım Tarihi : 15.10.2016

KIRSAL KALKINMADA YENİ BİR YAKLAŞIM “LEADER”

Yeni bir kırsal kalkınma programı olan LEADER uygulamasında, kırsal ekonominin kalkındırılması için temel alınan 7 ilke; Bölge bazlı yerel kalkınma stratejileri, Tabandan tavana yaklaşım, Kamu-özel sektör ortaklığı, Yenilikçilik, Entegre ve çok sektörlü eylemler, Ağ oluşturma, İşbirliği şeklinde tanımlanmaktadır.

Ülkemiz geneli içinde yeni bir kırsal kalkınma yaklaşımı olan LEADER'ı başlıklar halinde inceleysek;

LEADER Yaklaşımı

Fransızca “Liason Entre Actions pour le Developpement de l'Economie Rurale” sözcüklerinin baş harflerinden oluşan “LEADER” ifadesi, Türkçe’de “ kırsal ekonominin kalkındırılması için faaliyetler arasındaki bağlantılar” anlamına gelmektedir. LEADER yaklaşımı, kırsal kalkınmanın yerelde yaşayan kırsal topluluklar aracılığıyla gerçekleştirilmesi ve bu toplulukların harekete geçirilmesi için oluşturulmuş bir yöntemdir ifade etmektedir.

Bu yaklaşımla kırsal ekonomiyi, hayat kalitesini, çevre ve kültürel mirası geliştirerek değer katmaya yardımcı olunması hedeflenmektedir.

LEADER Yaklaşımının Amacı

Tarım, turizm, kültürel miras, hizmetler sektörü ve sosyal konular gibi kırsal yaşamın bütün bileşenlerini birbirine bağlayarak yerel ekonomiyi geliştirmek ve iş imkanlarını artırmak, Kırsal toplulukların kapasitelerinin geliştirilmesiyle, kırsal alanların sosyal, ekonomik ve çevresel olarak iyileştirilmesine destek olmak, Yerelde henüz kullanılmayan yerel kaynak ve potansiyelden yararlanılarak yeni gelir kaynakları

yaratmak ve yaşam kalitesini iyileştirmek, Kırsalda yaşayanların yerel kalkınma süreçlerine gerçek anlamda katılmalarını desteklemek, Kırsal toplulukların daha büyük topluluklarla entegrasyonunu kolaylaştırmak amaçlanmaktadır.

Türkiye’de LEADER Yaklaşımı

LEADER yaklaşımı ile farklı sektörler arasında sinerji yaratılarak; yerel aktörlerin kalkınma sürecine dahil olmasını sağlayarak, yerel aktörler aracılığı ile oluşturulan yerel kalkınma stratejilerinin farklı destekleme programları arasında sağlayacağı koordinasyon ile kırsal alanın sorunlarının çözümüne katkıda bulunulacaktır.

Uygulama kapsamında ilk etapta belirlenen 10 ilden birisi olan Erzurum ilimizde yerel kalkınma rehberleri çalışmalarına başlandı. Erzurum’da çalışmalara başlayan 2 kalkınma rehberi, öncelikli olarak İl merkezinde bu yeni uygulama için farkındalık oluşturma toplantısı düzenleyerek görüş alışverişinde bulunuldu.

Yerel Eylem Grubu

Uygulamanın ilk ayağı Yerel Eylem Grubu (YEG)’nin kurulması ile başlar. YEG, bir tüzüğe bağlı olarak ortak amaçlar doğrultusunda işbirliği yapan ve aynı kırsal alanda yaşayan paydaşlardan oluşur.

YEG aşağıdaki üç sektörden temsilcileri içerecektir;

1- Kamu Sektörü (yerel yönetim, kamu kurumları)

2- Ticari/Ekonomik Sektör (çiftçi kuruluşu temsilcileri, kooperatifler, şirketler vb.)

3- Sivil toplum kuruluşları (çevre koruma kuruluşları, bölgenin ekonomik, sosyal ve çevresel konularıyla ilgili gönüllüler)

Bir kamu-özel sektör ortaklığı olan ve Demekler Kanuna göre resmi olarak tescil edilen YEG, hazırladığı yerel kalkınma stratejisi doğrultusunda tüm kalkınma sürecini yönetir. Yerel Kalkınma Stratejisi (YKS) belli bir alanda insanların ihtiyaçlarına cevap vermeye, yerel kaynakların daha etkin kullanımına, faaliyetlerin bütünleştirilmesine ve bölge hakkında ortak vizyona odaklanır. YKS; YEG tarafından hazırlanır ve grubun ilerideki yıllarda nasıl çalışacağını ortaya koyar. YKS, YEG’in kendi bölgesindeki sorunları analiz etme ve çözümlerini belirlemede önemli bir belgedir ve katılımcı bir anlayış oluşturulmalıdır. Strateji, Türkiye için IPARD Programı’nın gereklerini ve hedeflerini göz önüne almalıdır. YEG üyeleri stratejinin oluşturulması çalışmalarına, bilgilendirme toplantıları ve seminerler aracılığıyla yöre halkının katılımını sağlayarak, yörenin kapsamlı bir analizi ile yeni kalkınma fikirleri ortaya çıkarır.

TARIM ARAZİLERİNİN MİRAS YOLUYLA BÖLÜNMESİNE SON

2005 yılında ilk olarak yürürlüğe giren 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, 15.05.2014 tarih ve 6537 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile yapılan önemli değişikliklerle tarım arazilerinde mülkiyet devrini düzenlemektedir.

Bu kanun ile toprağın korunması, geliştirilmesi, tarım arazilerinin sınıflandırılması, asgari tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin belirlenmesi ve bölünmelerinin önlenmesi, tarımsal arazi ve yeter gelirli tarımsal arazilerin çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak planlı kullanımının sağlanması amaçlanmaktadır. Kanuna göre, bölge ve yörelerin toplumsal, ekonomik, ekolojik ve teknik özellikleri gözetilerek Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nca belirlenen asgari büyüklüğe erişmiş tarımsal araziler, bölünemez eşya niteliği kazanmıştır.

Asgari tarımsal arazi büyüklüğü; mutlak tarım arazileri, marjinal tarım arazileri ve özel ürün arazilerinde 20 dekar, dikili tarım arazilerinde 5 dekar, örtü altı tarımı yapılan arazilerde 3 dekardan küçük belirlenemeyecek. Tarım arazileri Bakanlıkça belirlenen büyüklüklerin altında ifraz edilemeyecek ve hisselenirilemeyecektir.

MİRAS DEVİR İŞLEMLERİNDE SÜRE

Mirasçılar tarafından tarımsal arazilere ilişkin devir işleminin bir yıl içinde tamamlanmaması ve yetkili sulh hukuk mahkemesi nezdinde dava açılmaması durumunda, Bakanlık tarafından mirasçılara 3 aylık süre verilecek.

Verilen süre sonunda devir olmaması halinde Bakanlık, bu yerlerin istemde bulunan ehil mirasçıya, ehil mirasçı olmaması durumunda en fazla teklifi veren istekli mirasçıya devri, aksi halde üçüncü kişilere satılması için ilgili sulh hukuk mahkemesine dava açabilecek.

HAKİM SATIŞA KARAR VEREBİLECEK

Mirasa konu tarımsal işletmenin kendisine devrini talep eden mirasçı bulunmadığı takdirde, hakim satışına karar verebilecek. Bu suretle yapılacak satış sonucu elde edilen gelir, mirasçılara payları oranında paylaştırılacak.

SINIRDAŞ ARAZİ SAHİBİNE ÖNALIM HAKKI

Tarımsal arazilerin devri halinde,

hissedar/sınırdış tarımsal arazi malikleri önalım hakkına sahip olacak. Tarımsal arazi hissedar / sınırdış maliklerden birine satıldığı takdirde, diğer hissedar/sınırdış malikler önalım haklarını kullanamayacak. Önalım hakkına sahip birden fazla hissedar/sınırdış tarımsal arazi malikinin bulunması halinde, hakim, tarımsal bütünlük arz eden hissedar/sınırdış arazi malikine önalıma konu tarımsal arazinin mülkiyetinin devrine karar verecek.

İSTİSNA VE MUAFİYETLER

Kanunun yürürlüğünden önce vefat edenlere ait tarımsal arazilerin intikal işlemleri 4 yıl içinde tamamlanacak ve devam eden davalara eski Kanun hükümleri uygulanacak.

Kanunun yayımı tarihinden itibaren 4 yıl içinde yapılacak intikal işlemlerinde ve mirasçılar tarafından tüzel kişilik kurulan işletmeler; damga vergisi, harç vb. masraflardan muaf olacaktır.

MİRASIN DEVRİ

Mirasçılar arasında anlaşma sağlanması halinde, devir işlemleri mirasın açılmasından itibaren bir yıl içerisinde tamamlanacak. Mirasçılar, miras bırakanın ölümünden sonra tarımsal arazi ve işletmenin mülkiyeti hakkında;

- Bir mirasçıya veya yeter gelirli

tarımsal arazi büyüklüklerini karşılamaması durumunda birden fazla mirasçıya,

- Kuracakları aile malları ortaklığına, veya kazanç paylı aile malları ortaklığı
- Mirasçılarının tamamının miras payı oranında hissedarı oldukları Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kuracakları bir limited şirkete,
- Mirasa konu arazilerin tamamının üçüncü kişilere devrine karar verebilecek.

MİRASÇILARIN ANLAŞAMAMASI

Mirasçılardan her biri, anlaşmazlık durumunda yetkili sulh hu-

kuk mahkemesi nezdinde dava açabilecek. Bu durumda sulh hukuk hakimi, tarımsal arazi veya işletmenin mülkiyetinin;

- Kişisel yetenek ve durumları göz önünde tutulmak suretiyle tespit edilen ehil mirasçıya devrine,
- Birden çok ehil mirasçının bulunması halinde öncelikle asgari geçimini bu işletmeden sağlayan mirasçıya,
- Bunun bulunmaması halinde en yüksek bedeli teklif eden mirasçıya devrine,
- Ehil mirasçı olmaması halinde mirasçılar arasından en yüksek bedeli teklif eden mirasçıya devrine karar verebilecek.

DİĞER MİRASÇILARA YAPILACAK ÖDEME

Sulh hukuk hâkimi, mülkiyetin devrini uygun bulduğu mirasçıya, diğer mirasçıların paylarının bedelini mahkeme veznesine depo etmek üzere altı aya kadar süre verecek. Belirlenen süreler içinde bedelin depo edilmemesi ve devir hususunda istekli başka mirasçı bulunmaması durumunda hâkim, tarımsal arazinin veya yeter gelirli tarımsal arazinin açık artırma ile satılmasına karar verecek. Kendisine yeter gelirli tarımsal arazi mülkiyeti devredilen mirasçılardan, diğer mirasçıların paylarının ödeyemeyecek durumda olanlara kullanacakları krediler için faiz desteği verilebilecek.

TARIM ARAZİLERİNİN MÜLKİYET DEVRİ

5 403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu kapsamında tarım arazilerinin mülkiyet devri (Satış, Hibe ve Takas) aşağıda özetle belirtilen tanımlama ve kriterler çerçevesinde yapılabilmektedir.

Asgari Tarımsal Arazi Büyüklüğü:

Üretim faaliyet ve girdileri rasyonel ve ekonomik olarak kullanıldığı takdirde, bir tarımsal arazide elde edilen verimliliğin, söz konusu tarımsal arazinin daha fazla küçülmesi hâlinde elde edilemeyeceği Bakanlıkça belirlenen, en küçük tarımsal parsel büyüklüğüdür.

Asgari tarımsal arazi büyüklüğü; mutlak tarım arazileri, marjinal tarım arazileri ve özel ürün arazilerinde 2 hektar (20 dekar), dikili tarım arazilerinde 0,5 hektar (5 dekar), örtü altı tarımı yapılan arazilerde 0,3 hektardan (3 dekar) küçük belirlenemez.

Mutlak Tarım Arazisi: Bitkisel üretimde; toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin kombinasyonu yöre ortalamasında ürün alınabilmesi için sınırlayıcı olmayan, topoğrafik sınırlamaları yok veya çok az olan; ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan, hâlihazır tarımsal üretimde kullanılan veya bu amaçla kullanıma elverişli olan arazilerdir.

Özel Ürün Arazisi: Mutlak tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topoğrafik sınırlamaları nedeniyle yöreye adapte olmuş bitki türlerinin tamamının tarımının yapılamadığı ancak özel bitkisel ürünlerin yetiştiriciliği ile su ürünleri

yetiştiriciliğinin ve avcılığının yapılabilirdiği, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazilerdir.

Dikili Tarım Arazisi: Mutlak ve özel ürün arazileri dışında kalan ve üzerinde yöre ekolojisine uygun çok yıllık ağaç, ağaççık ve çalı formundaki bitkilerin tarımı yapılan, ülkesel, bölgesel veya yerel önemi bulunan arazilerdir. Örneğin; Fındık, çay, ceviz, kavak, elma, armut, zeytin bahçesi, koruluk, çalılık vb.

Marjinal Tarım Arazileri: Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri ve dikili tarım arazileri dışında kalan, toprak ve topoğrafik sınırlamaları nedeniyle üzerinde sadece geleneksel toprak işlemeli tarımın yapıldığı arazilerdir.

Sulu Tarım Arazileri: Tarımı yapılan bitkilerin büyüme devresinde ihtiyaç duyduğu suyun, su kaynağından alınarak yeterli miktarda ve kontrollü bir şekilde karşılandığı arazilerdir.

Örtü Altı Tarım Arazileri: İklim ve diğer dış etkilerin olumsuzluklarının kaldırılması veya azaltılması ve gerekli özel çevre koşullarının yaratılması için cam, naylon veya benzeri malzeme kullanılarak alçak ve yüksek sistemler içinde tarımsal üretim yapılan arazilerdir.

Ekonomik Bütünlük:

Mülkiyeti aynı kişiye ait birden fazla tarımsal arazinin tarımsal üretim faaliyetine ekonomik bir değer katacak şekilde birbirine bağımlı olarak işletildiği Bakanlıkça tespit edilen arazilerdir.

Örtü altı tarım arazilerinde bir (1) dekar, dikili tarım arazilerinde beş (5) dekar, sulu ve kuru tarım

arazilerinde on (10) dekar ve üzerinde olan tarım arazileri ekonomik bütünlük arz eder. Bu büyüklerin altında olan ve sınırdaş olmayan tarım arazileri ekonomik bütünlük arz etmez.

• *Ekonomik bütünlüğe sahip olmayan tarım arazileri hissedarlara veya üçüncü kişilere devredilebilir.*

• *Paylı/hisseli tarım arazileri; ekonomik bütünlük hesaplamalarında sınırdaş olarak değerlendirilemez.*

• *Paylı/hisseli tarım arazilerinde kişinin tarım arazisi içindeki pay miktarı dikkate alınarak, ekonomik bütünlük değerlendirmesi yapılır.*

• *Paylı/hisseli tarım arazilerinde, payın tamamının bir veya birden fazla paydaş/hissedara devri halinde, ekonomik bütünlük ve yeter gelirli tarımsal arazi büyüklükleri ile ilgili değerlendirme yapılmaksızın bu arazilerin devrine izin verilir.*

• *Paylı/hisseli tarım arazilerinde, ekonomik bütünlüğün altında olan veya yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin üzerinde olan paylar hissedarlara veya üçüncü kişilere devredilebilir.*

Yeter Gelirli Tarımsal Arazi Büyüklüğü:

Bölge farklılıkları göz önünde bulundurularak il ve ilçelerin Kanuna ekli (1) sayılı listede belirlenen yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerini ifade eder.

Tarımsal araziler yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin altında ifraz edilemez, bölünemez.

Erzurum Merkez ve tüm ilçelerine ait yeter gelirli tarımsal arazi büyüklükleri, Sulu arazilerde 80-100 dekar, kuru arazilerde 150-200 dekar arasında, dikili arazilerde 10 dekar ve örtü altı arazilerde 3 dekar olarak Bakanlıkça belirlenmiştir.

Yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin hesaplanmasında, aynı ilçe sınırları içerisinde bulunan aynı kişiye ait ve Bakanlıkça aralarında ekonomik bütünlük bulunduğu tespit edilen tarım arazileri birlikte değerlendirilir.

Yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin hesaplanmasında, aynı kişiye ait tarımsal arazilerin farklı sınıflarda olması halinde, farklı sınıftaki araziler için belirlenmiş yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin birbirlerine oranlaması ile elde edilen sınıflar arazi dönüşüm katsayıları dikkate alınır.

Ekonomik bütünlük, yeter gelirli tarımsal arazi büyüklükleri, satış ve miras yolu mülkiyeti devir işlemleri ilçe bazında yapılır.

Taşınmaz malikinin aynı ilçe sınırları içinde tarımsal nitelikli tek arazi olması durumunda veya taşınmaz malikinin aynı ilçe sınırları içinde birden fazla tarımsal arazisinin bulunması durumunda, bu arazilerin tamamının mülkiyeti devir/satış işlemine konu olması halinde, bu taşınmazların devri/satışı Tapu Müdürlükleri tarafından soru konusu edilmeksizin gerçekleştirilir.

ÇORUH HAVZASINDAKİ İLÇELERİMİZDE EKONOMİK ÇEŞİTLİLİK GELİŞİYOR

Coruh Nehri Havzası Rehabilitasyon Projesi (ÇNHRP) entegre bir proje olup, Artvin, Bayburt ve Erzurum illerinin içerisinde bulunduğu toplam 13 Mikro-havzada, doğal kaynakların korunması, rehabilitasyonu ve sürdürülebilir yönetimi ile yerel halkın geçiminin iyileştirilmesi ve kapasite geliştirme faaliyetlerini kapsamaktadır.

2012-2019 yılları arasında uygulanacak proje için Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) ve katılımcı tarafından katkı sağlanarak oluşturulan bütçesi toplamda yaklaşık 146 milyar TL'dir.

Uygulanmaya başlanan ve 2019 yılında tamamlanması hedeflenen projenin beklenen çıktıları şu şekilde özetleyebiliriz:

- ♦ Havza topraklarının erozyondan korunması.
- ♦ Toprak verimliliğinin artırılması.
- ♦ Yerleşim alanları, yollar ve altyapı tesislerinin sellerden ve diğer doğal afetlerden korunması
- ♦ Meraların verimliliğinin artırılması.
- ♦ Sedimentin azaltılması suretiyle barajların ekonomik ömrü uzayacaktır.
- ♦ Ormanlık alanlarda oluşan biyokütle ve karbon emiliminin değeri artacaktır.
- ♦ Proje ile bölgede yaşayan insanlara yeni iş imkânları sağlanacaktır.
- ♦ Bölgedeki yakacak odun tüketiminde tasarruf sağlayacak uygulamalarla ormanlar üzerindeki baskı azalacaktır.

Proje kapsamında hazırlık süreci ardından, Erzurum ilinde 2015 yılından itibaren fiziki gerçekleştirmeler başlamıştır. Bugüne kadar proje faaliyetleri kapsamında toplamda 3 mil-

yar TL civarında nakdi gerçekleştirme yapılmıştır.

Çoruh nehri havzasındaki ilçelerimizde oluşturulan 7 mikro havzada, proje faaliyetleri kapsamında; orman dışı mera alanlarının rehabilitasyonu, ahır şartlarının iyileştirilmesi, meyve ve sebzeçiliğin geliştirilmesi, yem bitkileri üretimi ve demonstrasyon çalışmaları yapılmıştır.

Proje kapsamında yürütülen faaliyetler ile ilgili olarak üreticilerimiz nezdinde farkındalık yaratmak adına 29.09.2016 tarihinde Uzundere ilçemizde yine proje kapsamında alınan makine ekipmanların dağıtımını gerçekleştirdi. Uzundere İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün ev sahipliği yaptığı törene, ilçe protokolü ve üreticiler katıldı.

Programda, Erzurum ilinde süt üretim değeri zincirinde yaşanan önemli eksiklikten dolayı bu konuya öncelik verilerek; yöre çiftçilerimize proje kapsamında temin edilen süt sağım, toplama ve soğutma zincirine ait makine ve ekipmanları yanında yıl içerisinde dağıtılan çoban evi, yem bitkisi tohumu ve sebze fideleri üretime yansımaları görüldü..

Konu ile ilgili olarak açıklamada bulunan İl Müdürü Osman AKAR "Meselenin sadece destek vermek ol-

madığını, önemli olan bu desteğin sürdürülebilir bir modelle üretime dönüştürülmesini sağlamaktır, vurgusunu yaparak, ayrıca ilkbaharda dağıtımı gerçekleştirilen fidelerden ve iyi tarım uygulamaları kapsamında üretilerek alanda sergilenen ürünlerle ilgili olarak; projenin somut bir çıktısını da her birlikte gördüklerini ifade etti.

ERZURUM PEYNİR HELVASI

Erzurum'un coğrafi tescilli ürünlerinden olan Kadayıf Dolması, Oltu Çağ kebabı, İspir Fasulyesi, Civil Peyniri, Küflü Peynir ve tescil aşamasındaki Hınıs fasulyesi kadar yöresel damak tadı ile sofralar için tescillenmiş özel tatlardan biriside peynir helvasıdır.

Bu lezzetin hammaddesini yine, Erzurum'a özgü civil peyniri oluşturur. Gurbetçilerin hatıralarında yaşattığı, dönüşünde ise anasının sofrasında belki de aradığı ilk lezzet; anaların evlatları için emekle yoğurduğu, beylerin ise ağzına götürdüğünde şöyle bir geçmişe gidip, "bu helvanın ardından köyde vuracaksın tırpan" diyerek kendilerini enerjik hissettikleri; şekline, kıvamına ve lezzetine göre herkesin gurmelik yapabileceği bir lezzettir: Erzurum için peynir helvası. Yörede hores adıyla da bilinir. Peynir helvası, kahvaltılık olarak hazırlandığı gibi, düğün, nişan gibi önemli günlerde de sofralardan eksik olmaz.

Peynir helvasının özetle yapılışı*:

Malzemeler: 1 kg tuzsuz taze civil peynir, 1,5 kg krema, 1 kg un, 1 çorba kaşığı tuz

Yapılışı: Derin bir tencereye konulan krema, yağ oluşuncaya kadar (göz göz oluncaya kadar) kaynatılır. Oluşan yağa azar azar un eklenerek karıştırılır. Karışım, kızarıncaya kadar sürekli karıştırılarak kavrulur. Ocak kapatılır ve karıştırılarak malzemenin ılıması beklenir. Peynirler ince ince didiklenir, ılıtılan helvaya katılır ve yoğrulur. Yoğrulma sırasında ara ara civil peynirlerin askıya alındığı şekilde uzatılarak tel tel olması sağlanır.

DOĞUNUN EN TATLI İLACI! KUŞBURNU MARMELATI

Yaklaşan kış mevsiminin zor şartlarında, daha iyi korunarak hastalanmamak için tevekkül adına geleneksel tecrübeler ve doğaya müracaat ederiz. Bu zor coğrafyada, Erzurumlunun imdadına koşan ve Yaratanın diğer bir ikramı da kuşburnudur.

Kuşburnu, Doğu Anadolu Bölgesi kırsal kesimlerinde doğal olarak yetişir, sonbaharla beraber toplanmaya başlar ve meşakkatli işlemler sonrasında ilaçların en tatlısı! olarak Erzurum kışlarında sofraları süsler.

Kuşburnu, içerdiği zengin C vitamini sayesinde hastalıklara karşı vücudu dirençli kılar. Kan basıncını düzenleme, romatizma ağrılarını hafifletme, kanserli hücrelerin yayılmasını yavaşlatma, kötü kolesterolü düşürme, şeker hastalığına karşı koruma, cilde doğal parlaklık verme, idrar yolu hastalıklarına karşı koruma gibi faydaları bulunan doğal bir antioksidandır. Çay olarak tüketildiği gibi marmelatı da yapılır.

Erzurumlu hanımların kışa hazırlık çalışmalarının başında gelen ve çocukların da severek yediği kuşburnu marmelatının yapılış serüveni özetle*;

Kuşburnu toplandı-ğında vitamin kaybını önlemek için kapalı kaplar içine alınır ve muha-

faza edilir. Daha sonra yıkanır ve uç kısımları, sapları iyice temizlenir. Tencereye konulduktan sonra üzerlerini biraz geçecek kadar su ilave edilerek meyveler yumuşayınca kadar kısık ateşte haşlanır. Haşlanan kuşburnular, kevgirden kaşık yardımı ile ezilerek geçirilir.

Daha sonra tel süzgeçte aynı işlem tekrarlanır. Yeniden tencereye koyularak yine kısık ateşte göz göz olana kadar kaynatılır. İçine toz şeker (1 kg kuşburnuna 300 gr şeker) ilave edilir ve 10-15 dakika daha kaynatılır. Hazırlanan kuşburnu marmelatı, kuru ve temiz kavanozlara konularak serin bir yerde tüketime hazır muhafaza edilir. Afiyet olsun.

(*) Katkı sunan: Filiz YÜCA, Hayriye BAHAR

ARTIK TARIMSAL İŞLETMELER DAHA ÖZEL...

Bakanlığımızca, taşra teşkilatında yer alan İl ve İlçe Müdürlüklerinin daha verimli ve etkin çalışma yürütebilmesi amacıyla "Tarımsal İşletme Danışmanı" olarak ifade edilen işletme bazlı yeni bir çalışma modeline geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Uygulamaya konulan işletme bazlı yeni modelde çalışacak personel, eğitim ve yayım, hayvan sağlığı ve üretimi, bitki sağlığı ve üretimi, desteklemeler ve kontrolü, istatistik ve veri güncelleme görevlerinin yanı sıra ihtiyaç halinde il ve ilçe müdürlükleri tarafından verilecek diğer görevleri de (gıda denetimi, mera, arazi toplulaştırma hizmetleri vb.) yürüteceklerdir.

İşletme ziyaretlerinde bulunarak uygulamayı yerinde inceleyen İl Mü-

dürü Osman AKAR, "Bakanlık olarak hizmet kalitesini artırmak, doğru ve işlenebilir veriye ulaşmak ve buna göre stratejiler üretmek adına yeni uygulamalar ortaya konulmaktadır. Ticarete hemen hemen bütün sektörler farklılık yaratmak adına hizmetinin ardına Business, Vip, Suit, Premium, Red, Elit, Plus gibi ifadelerle hizmet kalitesini artırıcı gruplar oluşturmakta veya kişileri daha özel hissettirmektedir. Ancak bizler tarım sektöründe faaliyet gösteren her işletmemizin özel olduğuna inanan bir yaklaşım ile "Tarımsal İşletme Danışmanı (TİD)" sistemine geçerek her işletmeden sorumlu teknik elemanlar atamış bulunmaktayız. Artık her işletmemizin daha verimli üretim yapması, desteklemelerden amacına

uygun ve daha fazla faydalanabilmesi için nitelikli rehberlik yapan bir "Tarımsal İşletme Danışmanı" olacaktır. Bu konuda tüm personelimiz büyük

bir emek sarf edecektir. Uygulamanın ülkemize çiftçime hayırlı olmasını diliyorum" açıklamasında bulundu.

İLETİŞİMİN HER KANALI İLE ÜRETİCİNİN YANINDAYIZ...

Tarım teşkilatı, artan nüfusa bağlı olarak insanın en temel ihtiyacı olan güvenilir gıdaya ulaşmasını sağlamanın sorumluluk bilinci ile hizmet vermektedir. Her sektörde olduğu gibi Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektörlerindeki hızlı değişim ve gelişimi toplumun her kesimine zamanında, doğru ve etkin bir şekilde aktarmak adına teşkilat olarak iletişim araçlarının tamamını kullanmaktayız. Tarım deyince 60-70 yıl öncesinde ülkemizde sadece üç beyazdan bahsedildiği (un, şeker, pamuk) bir dönemden yüzlerce çeşit ürün deseneine ulaşılmış bir sektör yanında, sadece üretici yönü ile değil üretimden son tüketiciye ulaşmasına hatta, sektörün artık geri dö-

nüşümüne kadar tüm tarafların ve süreçlerin kontrol edildiği bir yapıdır.

Bu hızlı gelişmelerin gerek bilimsel yanı gerekse yasal düzenlemesinin taraflara aktarılması için Bakanlığımızın rutin uygulamaları dışında Erzurum İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü olarak radyo programlarına da konuk olarak katılmaktayız. Eylül ayında da TRT Erzurum Radyosu Doğunun Sesi Programına konuk olarak katılan İl Müdür Yardımcımız Özcan YILDIRIM "Tarımın Geleceği İçin Genç Çiftçinin Önemi" ve gençlere verilen tarımsal destekler ve kırsal kalkınmanın önemi gibi konularda dinleyicilere güncel gelişmeleri aktardı.

TOPRAK ANALİZ DESTEĞİ YENİDEN BAŞLIYOR...

Bakanlığımızca, tarımsal üretimde verimliliği ve kaliteyi artırmak amacıyla 2017 yılı üretim sezonundan itibaren toprak analizi destekleme uygulamasına farklı bir model ile yeniden başlanılacağı duyuruldu.

Bu yeni modelde toprak analizleri için gerekli olan numuneler;

- Tohum tarlaya düşmeden, ekimden önce,
- 50 dekar ve üzeri parsellerden,
- Koordinat belirleyen DATA LOGGER cihazıyla,
- Bakanlığımızca yetkilendirilmiş laboratuvarların teknik elemanlarınca alınacaktır.

Bu şartlarda alınan numunelere ait analizler için destekleme ödemesi yapılacaktır. ÇKS kayıtlarına göre

50 dekar ve üzeri parsellere gübre desteği ödenebilmesi için toprak analizi yaptırmak zorunlu olacaktır. 50 dekardan küçük parseller ise toprak analizi yaptırmak zorunda olmayacak, ancak gübre desteğinden faydalana-bilecektir.

Destekleme ödemeleri Yetkilendirilmiş Laboratuvarlara analiz başına yapılacaktır. 50 dekardan başlayarak, 50'nin katları içerisinde kalan parsel büyüklükleri için ilave analiz istenecektir (Örnek: 50 dekar için bir analiz, 70 dekar için 2 analiz, 120 dekar için 3 analiz istenecektir).

Bunun yanında 50 dekardan küçük parsellere toprak analizi yapılsa dahi laboratuvarlara toprak analizi destekleme ödemesi yapılmayacaktır.

Bölgemizde Sığırlarda Aşılama Gerektiren Önemli Hastalıklar ve Aşı Takvimi

Şap Hastalığı Aşısı: Halk arasında **Dabak** olarak bilinen hastalığın aşısıdır. Tırnak, dil, meme başı bölgelerindeki yaralarla kendisini belli eder. Hasta hayvanlarda salya akıntısı ve ilerleyen dönemlerde topallıklar görülür.

Aşısız annelerden doğan yavru lar 2 haftalıktan, aşı lı annelerden doğan yavru lar 2 aylıktan itibaren 1. aşılama yapılır. Bu hayvanlara 1. aşılama dan 1 ay sonra rapel (tekrar) aşılması yapılmalıdır.

1. ve rapel aşılması yapılan hayvanlara her 6 ayda bir aşılama yapılmalıdır. Hastalığın yoğun görüldüğü yerlerde 4 ayda bir tekrar aşılması yapılması tavsiye edilir. Şap aşısı, gebe hayvanlarda stres faktörlerinden kaçınılarak güvenle uygulanabilir.

Bakanlığın bölgesel ve dönemler halinde düzenlediği aşılama kampanyalarında, işletmedeki hayvanların mutlaka aşılması gerekir.

Şarbon Hastalığı Aşısı: Halk arasında **Dalak Hastalığı, Kara Çıban, Kabarcık** olarak isimlendirilen hastalığın aşısıdır. Hastalığa yakalanan hayvanlar genellikle herhangi bir dış belirti göstermeden ölürlür. Ölüm sonrası vücudun doğal deliklerinden kan gelir ve kan tam olarak pıhtılaşmaz. Hastalık, insanlara bulaşıcıdır. Ölen hayvan imha edilerek işletme ve temas noktaları mutlaka dezenfekte edilmelidir.

Hastalığın görüldüğü bölgelerde acilen aşılama çalışması yapılmalıdır. Hastalığın henüz başlamadığı fakat geçmişinde hastalığın görüldüğü bölgelerde ilkbahar aylarında uygulanması tercih edilmelidir. 2 aylıktan büyük tüm sığır cinsi hayvanlar aşılanmalıdır. Aşılamadan 10-15 gün sonra başlayan bağışıklık yaklaşık 1 yıl süreyle devam eder.

Brusella Hastalığı Aşısı: Halk arasında **Peynir Hastalığı, Malta Humması** olarak da bilinen hastalığın aşısıdır. Brusella insanlara bulaşabilen hastalıklardandır ve aşının canlı olması nedeniyle uygulayıcının önlem alması gerekir. Brusellaya yakalanmış hayvanlarda genellikle düşük yapma ve sonrasında iltihaplı

rahim akıntısı görülür.

Bakanlığımızca, hastalıkla mücadelede son yıllarda kampanya aşılması şeklinde konjunktival (göz damlası) aşı kullanılmaktadır. Aşı 3 aydan büyük tüm dişi sığırlara uygulanır. Erkek sığırlar aşılanmaz. Aşıya bağlı gebe sığırların düşük yapma riski vardır.

İkinci mücadele şekli olarak, hastalık çıkan işletmelerde pozitif hayvanlar tespit

edilerek tazminatlı kesimleri sağlanarak hastalık kaynağı olan hayvanlar ortadan kaldırılmaktadır.

Hastalıkla mücadelede en önemli 3. uygulama ise hastalıktan arı işletmeler oluşturularak bu işletmelere destekleme ödemesi yapılmaktadır. Çiftçilerimizin işletmelerinde hastalıktan arı damızlık boğa kullanmaları veya suni tohumlama yapturmaları, hastalıkla mücadelede diğer önemli bir yöntemdir.

Sığırların Nodüler Ekzantemi (Lumpy Skin) Aşısı: Deri altında oluşan şişliklerle karakterize hastalık, ülkemizde son yıllarda görülmeye başladı. Halk arasında Afrika Hastalığı veya Çiçek Hastalığı olarak adlandırılmaktadır. Hastalık başta sinekler olarak olmak üzere bulaşık yem ve malzemeler bulaşabilmektedir.

Bakanlığımızca, bu hastalıkla mücadele için her yıl ilkbahar mevsiminde aşı kampanyası düzenlenmektedir. Bu hastalığa karşı koruyucu olarak 3 aylıktan itibaren tüm sığırlar aşılanmalıdır. Aşılamada koyun-keçi çiçek aşıları kullanılır. Sığırlar için aşı dozu, koyun-keçi aşı dozunun 3 katıdır.

Enterotoksemi Hastalığı Aşısı: Halk arasında Mera Zehirlenmesi, Çayır Hastalığı, Çelermeye olarak isimlendirilen

hastalığın aşısıdır. Bu hastalığa yakalanmış hayvanlar hızla ölürlür. Ölen hayvanların bağırsaklarında şişkinlik ve kan oturmaları görülür.

Genellikle piyasada 8'li karma aşı olarak satılan ve mera aşısı veya süper aşı olarak bilinen aşıdır. Aşısız annelerden doğan yavru lar 2 haftalıktan itibaren aşılanabilir. İkinci aşılama 4-6 hafta sonra yapılır. Yılda en az bir defa tekrarlanması önerilir.

Sarılık Aşısı: Halk arasında her ne kadar sarılık hastalığı olarak isimlendirilmekte ise de aslında bu durum, çok sayıda hastalığın bir belirtisidir. İdrarda kan görülmesi ve göz beyazlarının sararması ile belli olur. Böl-gemizde sarılık belirtisi ile seyreden Leptospirozis, Theileria, Anaplazmo-

zis, Babesiozis, Basiller İkterohe-moglobiniüri gibi hastalıklar vardır.

Yörede en yaygın görülen leptospira hastalığına karşı karma aşı bulunmaktadır. İlkbahar mevsiminde uygulanan aşı yılda bir tekrarlanmalıdır.

Yanıkara Aşısı: Halk arasında **Kara Yanık, Hışhışa** olarak bilinen hastalığın aşısıdır. Hastalığa yakalanmış hayvanların vücutlarının bazı bölgelerinde genellikle deri altında içleri hava kabarcığıyla dolu şişlikler şekillenir ve müdahale edilmezse kısa sürede hayvanlar ölürlür.

Aşılama ile hastalıktan korunmak mümkündür. Gebelere de uygulanabilen bu aşı 8 ay süreyle bağışıklık sağlar. Aşılar, enterotoksemi gibi aşılarında içinde olduğu karma aşı şeklinde uygulanabilmektedir. Bu aşılarında mera çıkışı öncesi uygulanması gerekir.

E.coli Aşısı: Bazı buzağılar do-

ğumdan hemen sonra ishal olur ve ölürlür. Bunun en büyük sebebi ahırda bulunan dışkı ve anneden mikrobun alınmasıdır. E.coli aşısı ile ilk defa aşılanan gebe inekler doğumuna 6 hafta kala ve 4 hafta kala toplamda iki kez aşılanır. Daha sonra yılda 1 defa gebelik dönemlerinde tekrar aşılanırlar. Bu aşı buzağıya yapılmaz. Doğan buzağıları E.coli hastalığından korumak için annelerinin gebelik döneminde aşılanmalarından başka, yeni doğan buzağılara etkisi 15 gün süren hiper-immün serumlar verilir.

Yukarıda bahsedilen aşılar yöremizde sığır yetiştiricilerinin yaygın olarak karşılaştığı hastalıklara ilişkindir. Bu hastalıkların dışında Mastitis, Sığır Vebası, Pastorella, Paratüberküloz, Botulismus, Theileria, IBR hastalıklarının aşısı da bulunmaktadır.

Tüm aşılama ların Veteriner Hekim tarafından yapılması gerekmektedir.

Bahsedilen hastalıkların görülmesi durumunda en yakın Veteriner Hekimle irtibata geçilmelidir. İnsanlara bulaşabilen mikroplardan üretilen bazı aşılar canlıdır ve insanları hasta etme kabiliyetine sahiptir. Bu nedenle hayvan sağlığını ilgilendiren tüm konularda bir Veteriner Hekime danışmak, hem hayvan sağlığı hem de insan sağlığı için çok önemlidir.

Sığırların Bir Yıllık Aşı Takvimi

Hastalığın Adı	Şap	Şarbon	Brusella (Damla)	Leptospira (Sarılık)	Enterotoksemi	Yanıkara	Sığırların Nodüler Ekzantemi (Lumpy Skin Disease)
Aşının Uygulanması İçin En Uygun Zaman	Nisan-Mayıs ve Ekim-Kasım	Nisan - Mayıs	Yılın herhangi bir ayında, mümkün olduğu kadar erken, 3 aydan büyük tüm dişi sığırlara**	Nisan - Mayıs - Haziran	Nisan - Mayıs*	Yılın herhangi bir ayında tercihen bahar aylarında	Yılın herhangi bir ayında tercihen bahar aylarında
Uygulama Sıklığı	Yılda en az 2 defa	Yılda 1 defa	Ömründe en az 2 defa 1 yıl ara ile	Yılda 1 defa	Yılda en az 1 defa	Yılda 1 defa	Yılda 1 defa

* Aşısız anneden doğan buzağılar 2 haftalıktan aşılanır, ikinci aşı 4-6 hafta sonra yapılır.

** Gebe hayvanlarda abort (düşük) riski vardır.

HIZLI ÇÖZÜM YEŞİL MASADA!..

İnsan odaklı çalışmanın bir göstergesi olarak Bakanlığımızca verilen hizmetlerden etkin ve hızlı bir şekilde faydalanmayı sağlayarak hizmet alanların memnuniyetinin sağlanması ve bürokratik işlemlerin azaltılması amacıyla, İl Müdürlükleri bünyesinde "Yeşil Masa" uygulamasına geçildi.

Yeşil Masa uygulaması nedir?

Üreticilerin taleplerinin en hızlı ve sağlıklı biçimde sonuçlandırılması amaçlanıyor. Uygulama ile Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü ile muhatap kitle arasında hızlı-etkili ve sürekli bir bilgi ağı kurulması hedeflenmektedir.

Yeşil Masa uygulaması nasıl işleyecek?

Yeşil Masa uygulamasında çiftçiler-üreticiler web ortamında, mail ortamında, telefon aracılığı ile veya kuruma bizzat başvuruda bulunarak talep, öneri ve şikâyetlerini "Yeşil Masa" da görevli personellere iletebileceklerdir. Görevli uzman personel tarafından alınan talepler il ve ilçelerdeki konu uzmanlarına iletilecek ve süresi içerisinde talep sahibine geri bildirimde bulunulacaktır.

Müracaatlar nasıl yapılacak?

İl Müdürlüklerine ait internet sitesi (yesilmasa.tarim.gov.tr) üzerinden, telefonla veya şahsen yapılabilecektir. Yeşil Masa Uygulaması ile İl ve İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerine

gelen vatandaşların istek, öneri ve şikâyetlerinin online ortamda toplanması ve bunlara hızlı ve etkili bir şekilde cevap gönderilmesini amaçlamaktadır.

<http://yesilmasa.tarim.gov.tr/> adresini açan vatandaş yeni bir başvuru oluşturabilir ya da daha önce kaydettiği başvurusunun durumunu sorgulayabilir. Vatandaş başvuru yaparken kimlik ve iletişim bilgileri, başvurusunun konusu ve açıklama yazarak başvurusunu gönderir. Sorgulama ekranında kimlik bilgilerini girerek başvurularına ulaşabilir. Yeşil masa sorumlusu cevap yazarak istekler, vatandaşa başvuru esnasında belirtilen iletişim seçeneğine göre gönderilir.

Müracaat kolaylığı açısından

Müdürlüğümüzde de ana bina girişine yeşil masa bürosu kurulmuş olup vatandaşlara hizmet vermeye başlamıştır. Gerçek veya tüzel kişilerce il müdürlüklerimize yapılacak elden başvurular, telefon veya mail ortamında iletilecek talep, öneri veya şikâyetler, Yeşil Masa'da görevli personelce kabul edilecektir.

Konu ile ilgili açıklamada bulunan İl Müdürü Osman AKAR, "Emekleriniz, Büyüsün, Bereketlensin, Özenle, Geleceğe, Taşınsın başlıkları ile web ortamında, bürolar ile fiziki ortamda Müdürlüklerimizde uygulamaya giren yeni yaklaşımın, gerek üretici ve gerek tüketicilerle hızlı ve etkin iletişim kurmamızı sağlayacaktır" dedi.

Yeşil Masa'ya Hoşgeldiniz!

Size Nasıl Yardımcı Olabiliriz?

[Yeni Başvuru](#) [Başvuru Takip](#)

[Yeni Başvuru](#) [Başvuru Takip](#)

[Yeni Başvuru](#) [Başvuru Takip](#)

[Yeni Başvuru](#) [Başvuru Takip](#)

EMEKLERİNİZ BÜYÜSÜN BEREKETLENSİN ÖZENLE GELECEĞE TAŞINSIN

Yeşil Masa ile...

<http://yesilmasa.tarim.gov.tr/>